

постраждалим і притягнення винних до відповідальності;

- розробка культурно чутливих підходів до вирішення проблеми домашнього насильства в різних громадах;
- створення програм захисту потерпілих протягом судового процесу та за його межами;
- реалізація програм для зменшення перешкод при виході з ситуацій насильства;
- підвищення обізнаності громадськості щодо поширеності і впливу домашнього насильства;
- інвестування в дослідження ефективності спеціальних заходів і втручань у боротьбі з домашнім насильством тощо.

Таким чином, зарубіжний та вітчизняний досвід організації роботи з подолання та запобігання насильству в сім'ї дозволяє залучити інститути та структури, які можуть бути задіяні на різних етапах процесу прийняття та реалізації рішень: органи виконавчої та законодавчої влади різних рівнів; система установ соціального обслуговування; юридична система (органи внутрішніх справ, прокуратура, суди); системи освіти та охорони здоров'я (включаючи установи різного рівня); соціальна статистика; засоби масової інформації; громадські та некомерційні організації; родина, сім'я; наука тощо. Необхідність різноманітності різних організацій і структур, що долучаються до запобігання та подолання насильства в сім'ї, пояснюється складністю об'єкта управління, прихованістю процесів сімейного насильства.

1. Протидія насильству стосовно жінок та домашньому насильству : практ. посібник для поліцейських. Проєкт Ради Європи «Стамбульська конвенція: інструмент для посилення боротьби з насильством стосовно жінок та домашнім насильством в Україні» (2018-2020) та Проєкт Ради Європи «Боротьба з насильством стосовно жінок в Україні» (2021-2022). 160 с.

2. Walker S., Katz Ch. The Police in America: An Introduction: Eighth Edition McGraw-Hill Higher Education. 2012. 592 p.

3. Domestic Violence and Abuse Countermeasures. *Study Corgi*. URL : <https://studycorgi.com/domestic-violence-and-abuse-countermeasures>

4. Запобігання та протидія домашньому насильству. *WikiLegalAid*. <https://wiki.legallaid.gov.ua/index.php/83>.

УДК 341.46-49

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/332-334

Наталія ЛИТВИНЕНКО

студентка групи 20ПЗдс

Анна АЛЕКСЄЄНКО

викладач кафедри

загальноправових дисциплін

Херсонського факультету

Одеського державного університету

внутрішніх справ

ПРОБЛЕМА РАТИФІКАЦІЇ РИМСЬКОГО СТАТУТУ В УКРАЇНІ. РІШЕННЯ, ПРИЙНЯТІ В УКРАЇНІ МІЖНАРОДНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ ЗА ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

У 1998 році був підписаний Римський статут, який заклав основу для створення Міжнародного кримінального суду. Він набрав чинності 1 липня 2002 року. Його метою є розслідування та переслідування військових злочинців. Міжнародний кримінальний суд (далі – МКС) має юрисдикцію над конкретними міжнародними злочинами відповідно до ст. 5 Римського статуту, який включає злочин геноциду, злочини проти людяності, воєнні злочини, злочин агресії, які вчинені громадянами держав-учасниць або на території держав-учасниць. [1]

Україна підписала Римський статут 20 січня 2000 року, але на даний час Україна так і не ратифікувала його, хоча вона двічі скористалася своїм правом, щоб визнати юрисдикцію Суду щодо ймовірних злочинів за Римським статутом, які відбуваються на її території,

відповідно до ч. 3 ст. 12 Статуту.

Так у лютому 2014 р. Україна звернулася до МКС щодо злочинів проти людяності, що стосуються подій, які відбулися на території України у період з листопада 2013 р. до лютого 2014 р. та у лютому 2015 р. щодо воєнних злочинів, злочинів проти людяності, скоєних вищими посадовими особами РФ й керівниками терористичних організацій ДНР та ЛНР у період з лютого 2014 р. [2]

Для України важливо ратифікувати Римський статут, тому що ратифікація Україною Римського статуту надасть їй можливість бути повноправним учасником у процесах МКС, права організаційного та процесуального характеру, а також додаткові гарантії щодо притягнення до кримінальної відповідальності за вчинення особливо тяжких злочинів винних осіб, обмеживши вирішення цього питання винятково внутрішніми засобами, що можуть виявитися неефективними. [3]

Також важливо ратифікувати Римський статут, тому що МКС є зобов'язанням України, закріпленим в Угоді про асоціацію з ЄС. Тож якщо Україна має намір стати членом Європейського Союзу, то ратифікація Римського статуту є неминучим кроком.

На даний момент в Україні введений воєнний стан відповідно до Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 року. Через це Україна побоюється ратифікувати Римський статут, тому що країна-агресор почне надсилати купу заяв про злочини вчинені нашими військовими і українські військові постануть перед міжнародним судом. Але такі аргументи походять від глибокого нерозуміння щодо функціонування параметрів юрисдикції МКС, оскільки Україна вже визнала спеціальну юрисдикцію Суду відповідно до своїх декларацій ч. 3 ст. 12, які дозволяють МКС розслідувати ймовірні міжнародні злочини (за винятком злочину агресії), вчиненого будь-якою стороною конфлікту. Але потрібно враховувати, що МКС не цікавить якісь поодинокі воєнні злочини, тому що головною ознакою є широкомасштабність і систематичність. В даному випадку, систематичність означає вчинення нападів за схожою схемою, а масштабність означає вчинення нападів щодо великої кількості людей, а також на значних територіях держави.

Що стосується поодиноких воєнних злочинів вчинених українськими військовими, держава може сама розслідувати такі злочини. Більш суттєвим є військово-політичне керівництво, саме по цим суб'єктам може проводитися розслідування Міжнародним кримінальним судом.

Які ж саме рішення були прийняті за 1 рік 10 місяців воєнного стану в Україні, Міжнародним кримінальним судом?

Перша справа про те, що Росія викрадає українських дітей і підлітків і відправляє їх у російські табори на «перевиховання».

Що стосується другої справи, то це безперервні напади Росії на цивільну інфраструктуру України, включно з водопровідними, газовими та електростанціями, розташованими далеко від районів бойових дій і не вважаються «законними військовими цілями».

Хоча Україна офіційно не є членом МКС, але вона надала суду юрисдикцію на своїй території.

І вже 17 березня 2023 року було прийнято рішення видати ордери на арешт двох осіб у ситуації в Україні, а саме президента РФ Володимира Володимировича Путіна і Марії Олексіївни Львової-Белової, уповноваженого з прав дитини. Ордери були видані Палатою попереднього провадження II на підставі незаконної депортації населення (дітей) і незаконного переміщення населення (дітей) з окупованих територій України до російської федерації, на шкоду українським дітям. Це можна вважати військовим злочином за який підозрювані повинні нести відповідальність.

Ці випадки є першими міжнародними звинуваченнями, висунутими з початку конфлікту після місяців роботи спеціальних робочих груп. Це є важливою подією для України. Але МКС так і не прийняв рішення щодо другої справи, хоча це є також міжнародним злочином вчиненим російською федерацією.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що приєднання України до Римського статуту наблизить Україну до загальновизнаних стандартів ООН, Ради Європи та Євросоюзу на шляху боротьби з найтяжчими злочинами, що загрожують миру, безпеці та добробуту, які викликають занепокоєння всього міжнародного співтовариства. Імплементация Римського статуту Україною зробить можливим забезпечення кримінального переслідування осіб, винних у вчиненні міжнародних злочинів, що підпадають під юрисдикцію МКС, за допомогою національних правоохоронних і судових органів. [2]

Також, Міжнародний кримінальний суд зіграв не малу роль у широкомасштабному вторгненні росії до України. Своїми рішеннями він обмежив Главу держави та уповноважену з прав людини у їх поїздках до інших країн, а також виданий ордер відіграє політичну роль і «є інструментом дипломатичної ізоляції Президента», що може розірвати важливі економічні та політичні зв'язки.

1. Римський статут міжнародного кримінального суду: Статут Міжнар. судів від 17.07.1998 р. : станом на 16 січ. 2002 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text (дата звернення: 07.02.2024).

2. Співробітництво із міжнародним кримінальним судом: організаційні, юрисдикційні та кримінальні процесуальні аспекти / О. Дроздов та ін. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 8. С. 484–492. URL: http://lsej.org.ua/8_2022/110.pdf (дата звернення: 07.02.2024).

3. Мурачов Р. Особливості взаємодії України та міжнародного кримінального суду: правові аспекти. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № 5. С. 654–658. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/11/117.pdf> (дата звернення: 07.02.2024).

УДК 341.4/241

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/334-335

Ангеліна ЛІСОВИК

слухач магістратури

ННІ права та підготовки фахівців

для підрозділів Національної поліції

Володимир ФЕДЧЕНКО

професор кафедри кримінального

процесу та стратегічних розслідувань

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНИХ УГОД, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ БОРОТЬБОЮ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ, В КОНТЕКСТІ УКРАЇНИ

Українська нормативно-правова база включає у себе положення міжнародних договорів, які були ратифіковані країною та щодо яких Верховна Рада України виразила згоду на їх обов'язковість. Ці договори також охоплюють угоди, які регулюють заходи з боротьби зі злочинністю. Шляхом аналізу чинного законодавства, оцінки практики застосування та порівняння з позиціями законодавців інших країн, зокрема Західної Європи і США, можна висунути висновки про особливості використання в Україні міжнародних договорів з питань боротьби з організованою злочинністю та про тенденції, що розвиваються у цьому процесі українським законодавством.

Варто відзначити, що Україна наразі ратифікувала майже декілька десятків міжнародних угод, спрямованих на протидію організованій злочинності. Ці угоди не обмежені в плані їх застосування у сфері боротьби з організованою злочинністю. Деякі з цих угод містять спеціальні положення, які необхідно враховувати у випадках вчинення злочину групою осіб. Це є характерним як для універсальних, так і для регіональних угод [1].

Часткове вирішення проблеми виконання положень міжнародних договорів відбувається через зміни в Кримінальному кодексі України відповідно до міжнародних стандартів, проте це лише часткове рішення. Зокрема, внесені до кодексу зміни стосуються урахування лише тих норм міжнародних договорів, які описують ознаки складів злочинів, що вчинені організованими угрупованнями. При систематичному аналізі структури міжнародних договорів стає зрозумілим, що вони ґрунтуються на виконанні багатьох зобов'язань, які стосуються процесуальних правовідносин (наприклад, екстрадиції) або регламентації інших аспектів міжнародного правового співробітництва органів юстиції та поліції [2]. Це підтверджує, що ратифікація міжнародних договорів повинна відбуватися з урахуванням усіх їх положень, а імплементація цих норм повинна бути повною. Це можна досягти шляхом ретельного вивчення та аналізу прийнятих міжнародних актів, що стосуються боротьби з організованою злочинністю.